

Kommunledningsförvaltningen

Riktlinje om mutor och otilbörliga förmåner

Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2022/257	Datum för beslut 2022-10-24	Version 1
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Ledning och innovation	Ansvarig för uppföljning Verksamhetsutvecklare	Reviderad -
Dokumentet gäller Tills vidare			

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Definition	3
3	Mutor	3
3.1	Måltider och kundträffar	4
3.2	Studieresor, kurser och seminarier	4
3.3	Upphandling	5
3.4	Gåvor	5
3.5	Särskilt integritetskänsliga personer.....	6
3.6	Tjänster.....	6
3.7	Rabatter och lån	6
3.7.1	Exempel på otillåtna gåvor/förmåner	6
3.7.2	Exempel på tillåtna gåvor och förmåner	7
3.8	Testamentariskt förordnande.....	7

1 Inledning

Medarbetare och förtroendevalda har alla ett ansvar att motverka korrruption, mutor, jäv och andra former av oegentligheter samt att upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet.

För all offentlig verksamhet är demokrati, rättssäkerhet och effektivitet grundläggande värden. Kommunens medarbetare och förtroendevalda får inte missbruka sin ställning då allmänhetens förtroende för offentlig verksamhet är grunden i Sveriges demokratiska system.

Denna riktlinje är till för alla medarbetare och förtroendevalda med syfte att minska risken för att felaktigheter ska ske och att undvika att någon överhuvudtaget ska kunna misstänkas för att missbruka sin ställning.

Med begreppet medarbetare nedan menas både medarbetare och förtroendevalda om inget annat nämns. Alla medarbetare omfattas av lagen om givande och tagande av muta. Korrptionsbrotten faller under allmänt åtal. Allmän åklagare har därför rätt och skyldighet att väcka åtal för sådant brott.

Den här riktlinjen är ett ägardirektiv för de kommunala bolagen och omfattar alla chefer, medarbetare och förtroendevalda inom Kramfors kommun.

2 Definition

Korrruption är den samlade benämningen för mutbrott, trolöshet mot huvudman och otillbörligt utnyttjande av ställning för egen eller annans vinning. Det som betecknar en muta är att den innebär en fördel som mottagaren annars inte skulle ha fått. Mutan kan vara i form av pengar, varor eller andra förmåner, eller en kombination av dessa. Som mutbrott räknas både att ge och ta emot mutor. En gåva kan utgöra en otillbörlig förmån, muta, även om den är skattefri.

3 Mutor

Den som lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån till dig som anställd för din tjänsteutövning gör sig skyldig till givande av muta.

Medarbetare eller förtroendevald som tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning, sitt uppdrag eller för annans räkning gör sig skyldig till tagande av muta.

Det krävs inte att en person har påverkats av ett erbjudande för att det ska betraktas som ett mutbrott. Det räcker med att personen skulle kunna ha påverkats.

Varje medarbetare har ett personligt ansvar att agera på ett sådant sätt att denne inte låter sig påverkas av otillbörliga förmåner.

Det personliga ansvaret är att göra en bedömning av den situation man ställs inför. Det finns ingen fullständig lista att gå efter över vad som är tillåtet och otillåtet. Särskilt känsliga befattningar är bland annat de som arbetar med myndighetsutövning, inköp och inom hemtjänsten.

Domstolarna ställer särskilt höga krav på personer inom offentlig sektor. Den som döms för så kallat grovt tagande eller givande kan dömas till fängelse.

Ställ följande frågor vid erbjudande av en förmån:

- Är detta en förmån?
- Varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Viket inflytande har jag på kommunens relation med den som erbjuder förmånen?
- Om jag ger bort den här gåvan/förmånen till den här personen/företaget kan den påverka dennes tjänsteutövning?

Om en medarbetare upplever att någon försöker muta denne ska hen genast kontakta sin chef eller motsvarande. Medarbetaren eller den förtroendevalde ska också tacka nej till sådan förmån, med hänvisning till denna riktlinje. En gåva kan utgöra en otillbörlig förmån, även om det finns ett godkännande från chef eller annan överordnad.

Om det finns frågor om vad som är en otillbörlig förmån kan det diskuteras med närmaste chef.

3.1 Måltider och kundträffar

Om måltiden inte har ett naturligt samband med uppdraget bör medarbetare och förtroendevalda tacka nej.

Det är tillåtet att delta i kundträffar hos företag som kommunen har avtal med. Även att bli bjuden på någon form av förtäring är normalt tillåtet, men huvudsyftet med träffen ska dock vara att utbyta information.

3.2 Studieresor, kurser och seminarier

Resor som har ett naturligt samband med anställningen är tillåtna att delta i. Vid resor med övernattning ska arbetsgivaren stå för resa och logi. Resor ska alltid godkännas av överordnad chef.

3.3 Upphandling

Det är aldrig tillåtet att ta emot gåvor, belöningar, måltider eller andra förmåner i samband med en upphandling av en vara eller tjänst, oavsett rollen i upphandlingsprocessen.

3.4 Gåvor

I princip ska aldrig gåvor tas emot från utomstående, detta då gåvor som huvudregel ska betraktas som skattepliktiga. Särskild restriktivitet gäller för den som utövar myndighetsutövning. Grundtanken är att ingen ska få en gåva, eller annan förmån, som kan medföra skatteplikt. Att ta emot gåvor från exempelvis en vårdtagare eller elev för sin tjänsteutövning är i vissa fall olämpligt.

Anledningen till detta är att medarbetaren får lön för att utföra sitt arbete och den förtroendevalde får ersättning för sitt uppdrag samt att en gåva kan ge anledning till misstanke om särbehandling. Gåvor utan stort ekonomiskt värde, exempelvis en blomma, tårta eller chokladask ska kunna tas emot vid till exempel avslutad vårdtid eller skolgång. Det kan vara olämpligt att ta emot flera gåvor från en och samma person även om varje gåvas värde är ringa.

Ibland kan en givare komma att uppfatta det som oartigt av mottagaren att avböja en gåva eller belöning, detta får inte påverka bedömningen.

Det är aldrig tillåtet att ta emot en gåva i form av kontanter även om det skulle röra sig om små belopp.

3.5 Särskilt integritetskänsliga personer

Medarbetare och förtroendevalda som ägnar sig åt myndighetsutövning till exempel tillståndsgivning, de som arbetar inom omsorgsområdet, upphandling och inköp är särskilt integritetskänsliga. För personer som är särskilt integritetskänsliga krävs det mindre för att de ska anses ha gjort sig skyldiga till mutbrott.

3.6 Tjänster

En muta kan bestå i sidoleveranser av varor och tjänster från leverantör t.ex. att få en tjänst utförd, som till exempel ombyggnad av hus eller en bilreparation. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam mot mutor från leverantörer när en privatperson begär in offerter från företag som hen samtidigt har en relation till i sin tjänsteutövning. Detta gäller också förtroendevalda som har ett direkt inflytande i ärenden som gäller leverantören.

3.7 Rabatter och lån

Som privatperson får inte rabatter, erbjudanden eller lån tas emot om de kan kopplas till dennes tjänst eller uppdrag. Det är även förbjudet att för privat bruk beställa varor och tjänster genom kommunens inköpskanaler och därmed använda sig av kommunens rabatter.

Bonuspoäng insamlade i samband med tjänsteresa får inte nyttjas privat.

3.7.1 Exempel på otillåtna gåvor/förmåner

Exempel på otillåtna gåvor/förmåner

- Penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande.
- Gåvor till och testamenten till förmån för medarbetare i kommunens hemtjänst eller vårdorganisation.
- Penninglån på särskilt gynnsamma villkor.
- Borgensåtagande eller skuldtäckning.
- Köpeskilling eller fordran, amortering eller ränta som efterskänks.
- Att förfoga över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk.
- Helt eller delvis betalda nöjes- eller semesterresor av kommunens motpart, på arbetstid eller fritid.

3.7.2 Exempel på tillåtna gåvor och förmåner

- Enstaka befogade arbetsmåltider av vardaglig karaktär.
- Mindre varuprover eller enklare prydnadsföremål och minnesgåvor.
- Enklare uppvaktning på födelsedagar eller vid sjukdom.

3.8 Testamentariskt förordnande

Medarbetare i Kramfors kommun får inte ta emot ett testamentariskt förordnande (upprättande av ett testamente till medarbetarens förmån) från en vårdtagare eller brukare. Det är heller inte tillåtet att påverka en vårdtagare eller brukare att upprätta ett testamente till förmån för någon annan.